

УДК 159.99:261.7(343.8)

DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-100-1-34-45>

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРАВОСЛАВНОЇ ОБЩИНИ ЗАСУДЖЕНИХ

Ю. Ю. Бойко-Бузиль

ORCID 0000-0002-1715-4327

М. О. Супрун

ORCID 0000-0002-4198-9527

І. В. Пахомов

ORCID 0000-0002-6101-9384

Функціональний простір релігійних спільнот не обмежується віроповчальною активністю і культовою практикою, він орієнтований і на соціальне служіння, де серед важливих напрямків на державному рівні визнано безоціночне прийняття особистості й супроводження осіб, які перебувають у конфлікті із законом, тобто в'язничне служіння. Нині особливої уваги заслуговують православні общини у контексті душпастирства засуджених. Саме допомога засудженим в процесі їх десоціалізації та ресоціалізації, розкаяння і примирення, отримання навичок відповідального життя, яка базується на традиційних християнських цінностях каєття, смирення, прагнення до миру, милосердя тощо дає можливість подолати трагедію відчуження людини й силами інтеріоризації цінностей змінити особу та показати їй новий шлях свого аксіологічного розвитку.

В даній статті подані результати соціально-психологічного аналізу православної общини на прикладі діючої установи виконання покарань. Звернено увагу на особливості функціонування православної общини, зокрема богослужбових і позабогослужбових напрямів душпастирської роботи із засудженими. Наголошено, що засуджені, які є постійними активними членами православних общин виправних установ, фіксуються як особи, які приймають участь у програмі диференційованого виховного впливу «Духовне відродження». Подано узагальнені результати опитування засуджених, які є членами православної общини. Серед низки індикаторів проаналізовано рівень освіти засуджених, наявність у них залежності, структуру сімейного стану та родинних зв'язків, причини скоєного злочину, ідентифікацію особистості, мотиви

релігійного навернення, психічний стан після навернення тощо. Також визначено важливість таких засобів православної педагогіки та психології як богослужіння, заходи православної общини установи тощо.

Ключові слова: *соціальне служіння, в'язниче служіння, душпастирська опіка, православна община, засуджені, інтеріоризація цінностей.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Нині в нашому традиційно православному суспільстві біблійні та християнські цінності каяття, смирення, прагнення до миру, милосердя тощо мають значний потенціал в ресоціалізації та інтеграції в суспільство осіб, які перебувають у конфлікті із законом. Інтеріоризація цінностей сприяє відновленню цілісності картини світу засудженого, його аксіологічному розвитку і повторному морально-духовному становленню. Тому діяльність священнослужителів в установах кримінально-виконавчої служби спрямована не лише на задоволення релігійних потреб, надання духовної підтримки, впливу на етичний комплекс засудженого, але і на переосмислення цінностей та установок особи, яка відбуває покарання. У зв'язку з цим, усі заходи душпастирської опіки та духовний характер соціального служіння визначаються закономірностями і принципами православної педагогіки й православної психології. Однак, досі не проводився соціально-психологічний аналіз православних общин у виправних установах, що і обумовило вектор наукового пошуку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковане вирішення даної проблеми і на які спирається автор. В'язниче служіння є об'єктом наукового пошуку багатьох науковців і практиків: І. Богатирьов, О. Дука, М. Жолтані, О. Колодчак, Г. Косенко, К. Кулик, О. Олішевський, В. Пальченкова, О. Пантелей, В. Проскура, А. Степанюк, А. Тернавська, О. Яценко та ін. Так, О. Олішевський (2011) аргументує, що Православна Церква є суб'єктом загальносоціальної профілактики і протидії злочинності, діяльність якої, за Г. Косенко (2013), спрямована на подолання відчуження, соціальної ізоляції, духовне відродження, профілактику соціальних хвороб, де, як вказують Х. Висоцька і А. Степанюк (2019), виключна роль відводиться зміні ціннісних орієнтацій у світогляді засудженого. Разом з тим, досі не здійснювався соціально-психологічний аналіз засуджених, які є членами православних общин (І. Пахомов, М. Супрун, 2016).

Мета статті – провести соціально-психологічний аналіз та визначити характеристики засуджених, які є членами православної общини на прикладі Державної установи «Білоцерківська виправна колонія (№ 35)».

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Душпастирська опіка засуджених Білоцерківської виправної колонії здійснюється з початку 1990-х років. За установою закріплений настоятель найближчого храму Святого Пантелеймона Білоцерківського благочиння протоієрей Володимир Чудінов.

Напрями душпастирської роботи із засудженими різноманітні: як богослужбові, так і позабогослужбові. Богослужбові заходи виконує настоятель в'язничного храму – це Літургія, Таїнства, треби, які проводяться щотижня у неділю. Серед Таїнств найчастіше здійснюються Сповідь та Причастя, періодично проводиться Соборування, а в силу необхідності – Хрещення. Серед треб найчастіше проводяться молебні, панахиди, освячення. Після Літургії проводяться духовні бесіди із засудженими тощо.

З метою покращення навчально-методичного забезпечення постійно поповнюється бібліотека духовної літератури, аудіотека православних богослужбових та світських піснеспівів, відеотека православних фільмів. Періодично для усіх засуджених та персоналу установи відбуваються концерти православної пісні. Засуджені установи приймають активну участь у щорічних виставках робіт з художньо-прикладної творчості «Славимо Різдво Христове», «Великодня писанка», «Преображення Господньою любов'ю», співорганізаторами яких є Синодальний відділ УПЦ у справах пастирської опіки пенітенціарної системи, ДКВС України та Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник. Варто наголосити, що Іконостас Храму Ікони «Несподівана радість» зроблений засудженими.

Православна община засуджених установи небагаточисельна – від 10 до 20 осіб. Це дає змогу усім її членам знати один одного та взаємодіяти. Цю соціальну групу можна вважати неформальною (неофіційною), тому що її склад офіційно не закріплений. Засуджені мають змогу за власним бажанням входити та виходити з неї. Як правило, відносини між членами общини виникають спонтанно під час спільної діяльності (богослужбів, занять недільної школи, будівництва та ремонту храму) під впливом внутрішніх психологічних стимулів на основі міжособистісних відносин та релігійності. В них відсутні нормативно врегульовані взаємовідносини. Але православна община установи має і деякі ознаки формальності. Вона є невід'ємною частиною православної парафії, яка існує за межами виправної

колонії і офіційно зареєстрована як релігійна організація. Крім того, православні общини є самодіяльними організаціями засуджених, які створюються за ініціативи самих засуджених під контролем адміністрації з метою делегування їм певних повноважень, розвитку соціально-корисної ініціативи та активності. Засуджені, які є постійними активними членами православних общин виправних установ, фіксуються як особи, які приймають участь у програмі диференційованого виховного впливу «Духовне відродження». Участь у цій програмі позитивно враховується при оцінці ступеню їх виправлення і може прискорити застосування передбачених законодавством пільг, наприклад, умовно-дострокового звільнення, заміни не відбутої частини покарання більш м'яким, полегшення режиму відбування покарання.

Майже кожен із засуджених-членів православної общини має певну ділянку, за яку він відповідає: допомагають старості з ремонтом, займаються декоративно-прикладним, художнім мистецтвом, відповідають за приміщення недільної школи, збереження навчальної літератури тощо.

Кожну неділю засуджені-члени общини проводять у храмі установи. Зранку спільно читають вранішні молитви по молитвослову. Потім прибирають приміщення храму та недільної школи, готують усе для Літургії та заняття. Перша половина дня присвячується заняттям у недільній школі. Вони тривають дві години у формі дискусії, після яких засуджені можуть обговорити отриманий матеріал, подивитися відеофільм, прослухати аудіозаписи (проповіді, передачі), взяти з православної бібліотеки рекомендовану літературу. Друга половина дня присвячена богослужінню.

Отже, з метою дослідження впливу душпастирської опіки на засуджених-членів православної общини установи нами були проведені дослідження 53 засуджених, які в різні роки були членами православної общини установи і звільнилися або продовжують відбувати покарання.

З метою реалізації комплексного мультидисциплінарного підходу досліджувалися соціально-демографічні, кримінологічні, соціально-психологічні та соціально-педагогічні характеристики засуджених. Дана категорія засуджених досить різноманітна: чоловіки різного віку (від 18 до 70 років), які мають від 2 до 10 судимостей, різної національності, різного соціального та сімейного стану (одружені, неодружені, розлучені).

Вікова структура православних засуджених установи характеризується збільшенням долі засуджених середнього та похилого віку: від 18 до 30 років – 9,5%, від 31 до 40 років – 20,0%, від 41 до 50 років – 21,0%, від 51 до 60 років – 28,5%, старші 60 років – 21,0%. Ця

структура є типовою як для православних общин УВП, так і для парафій на волі.

Рівень освіти православних засуджених установи невисокий: має місце дуже незначна доля осіб з вищою чи неповною вищою освітою – 4,0%, тоді як осіб з неповною середньою та середньою технічною освітою значно більше – по 9,5%. Переважають засуджені із середньою спеціальною освітою – 57,0%. Це свідчить, що переважна більшість членів общини не мають сформованих навичок навчання, тому при організації занять недільної школи викладач намагається уникати важкозрозумілої богословської термінології, застосовувати наочну візуалізацію, аналогії, порівняння та інші методи. Також деякі православні засуджені (5 осіб) прагнуть підвищити свій освітній рівень і займаються у вечірній загальноосвітній школі установи.

Більшість (58,9%) православних засуджених установи на волі не працювали і не вчилися, що свідчить про необхідність надання їм освіти та професії. З метою отримання професії деякі православні засуджені (4 особи) навчаються у професійно-технічному училищі при установі.

Також переважна їх більшість на волі зловживали алкоголем (78,9%), деякі (12,3%) вживали наркотики, тому потребують не тільки духовної, психологічної та соціальної, але й медичної реабілітації, тому проходять амбулаторне лікування у медичній частині установи.

Структура сімейного стану православних засуджених установи наступна: переважають особи, родини яких розпалися, в т.ч. після засудження – 70,0%. Значно менша доля одружених та неодружених засуджених – 20,2% та 9,8%. Це свідчить про необхідність відтворення та збереження їх соціально-корисних зв'язків.

Серед причин скоєного злочину більшість православних засуджених установи (62,2%) вказали зовнішні причини (вплив інших людей, важке матеріальне становище, збіг негативних обставин), і лише третина (37,8%) – внутрішні (гріх, прагнення до збагачення, помста, гнів, ревності тощо). Тому переважна більшість православних засуджених установи (62,8%) лише частково визнають провину у скоєному злочині і вважають міру покарання несправедливою, незаслуженою та завищеною, а 20,4% взагалі не визнають власної провини у скоєному злочині. Повністю визнають провину і вважають міру покарання справедливим та заслуженим лише 16,8% засуджених. Це свідчить про переважно зовнішній локус контролю більшості православних засуджених та про несформованість у них зрілої морально-правової свідомості. Тому священник звертає особливу увагу на необхідність каяття не лише у поточних, але й у минулих гріхах, в т.ч. злочині.

Серед чинників, які утримують людину від скоєння злочинів, переважна більшість православних засуджених установи (77,4%) назвали соціальні – високий рівень життя, соціальні гарантії та інші, і лише 22,6% вказали на релігійні чинники (сумління, страх Божий, віра, смирення, дотримання заповідей Божих). Це свідчить про орієнтацію більшості респондентів переважно на матеріальні, а не на релігійні цінності. Тому священник та викладач недільної школи звертають особливу увагу на роль православних цінностей у профілактиці злочинів.

Переважає більшість опитаних православних засуджених установи (70,8%) вважають себе у цьому житті просто людиною, незначна доля – 8,2% ідентифікує себе з родиною (батько, син, чоловік), і лише 21,0% мають релігійну ідентифікацію (православний, християнин, член Церкви, раб Божий). Це вимагає від священника необхідності формувати їх зрілу ідентифікацію як православного християнина. Незначна доля опитаних (11,1%) вважають себе людиною, зайвою у суспільстві, а у 9,8% навіть виникають думки щодо недоцільності життя. Це свідчить про необхідність формування у них усвідомлення цінності власної особистості та сенсу життя.

Серед чинників, які приносять страждання у місцях позбавлення волі, більшість православних засуджених установи вказали: ізоляцію від родини та суспільства – 31,2%, режимні обмеження – 23,4%, конфлікти з іншими засудженими (26,1%). Необхідно врахувати, що переважна більшість опитаних кілька разів відбували покарання у місцях позбавлення волі, де провели понад 10 років, тому вони досить добре адаптовані до цих умов. Для них більше страждань приносить відсутність посилок та передач, а не відсутність соціально-корисних зв'язків.

При цьому серед чинників, які допомагають долати буденність життя у колонії, опитані назвали: релігію (85,1%), родину (13,3%), спілкування з іншими засудженими (21,3%), працю (25,1%), перегляд телепередач (18,5%), читання книжок (16,2%), заняття фізкультурою (6,2%). Це свідчить про необхідність відновлювати соціально-корисні зв'язки, надавати можливість спілкуватися між собою, залучати до праці, організації культурного дозвілля.

Щодо питання «Якби Ви мали змогу почати своє життя спочатку, то найперше змінили б у ньому?» більшість православних засуджених установи зазначили: не скоювали злочину (74,9%), відвідували Церкву (89,6%), отримали освіту та професію (39,3%), по-іншому ставилися до людей (25,4%), влаштувалися на роботу (30,1%). Тобто у переважній їх більшості є прагнення до ресоціалізації, але не завжди вони можуть її

реалізувати внаслідок внутрішніх (психологічних) та зовнішніх (соціальних) чинників.

Щодо людей, які оточувати респондентів на волі, переважна більшість православних засуджених установи (67,7%) зазначили, що їх соціальне оточення переважно складалося з невіруючих непорядних людей, 20,3% вказали на переважання у їх оточенні порядних невіруючих людей, 10,1% – непорядних віруючих людей, 1,9% – порядних віруючих людей. Враховуючи, що значна частина православних засуджених вже не раз відбували покарання та не мають стійких соціально-корисних зв'язків, то їх реальним оточенням є інші засуджені. Тому важливу роль відіграє православна община установи, яка має створювати для її членів сприятливе середовище.

Переважна більшість опитаних (61,4%) виховувалися у неповних родин, а 15,1% взагалі є сиротами, 62,2% вважають свою родину неблагополучною, лише у 9,2% віруючим був хоча б один член родини, у 23,6% члени родини іноді ходили до Церкви, 31,2% православних засуджених установи взагалі не підтримують зв'язків з родиною, 42,1% – інколи (як правило, листування). Це свідчить про те, що для більшості опитаних засуджених родина не є джерелом релігійності і не може бути потужним чинником їх ресоціалізації. Тому священики постійно нагадують засудженим про роль православної родини у спасінні душі її членів та про необхідність зміцнення соціально-корисних зв'язків з рідними.

Щодо особливостей релігійної соціалізації православних засуджених установи, то усі вони вважають себе віруючими в Бога людьми. Більшість повірили в Бога у дорослому віці (64,6%) у місцях позбавлення волі (68,4%). Мотиви релігійного навернення називають різні: поклик душі (33,6%), вплив родини (21,2%), інших засуджених (16,1%), життєві труднощі (22,5%). Більшість опитаних зазначили, що віра в Бога надає їм надію на спасіння душі (59,5%), душевний спокій (17,1%), надію на краще життя (11,8%), допомагає долати буденність відбування покарання (16,4%), можливість спілкування з одновірцями (12,5%). Тобто, серед мотивів релігійного навернення переважають духовні (надія на спасіння душі), в деякій мірі соціально-психологічні (спілкування, прийняття, спокій). Характерно, що майже ніхто з опитаних не назвав матеріальних мотивів релігійного навернення та мотивів дострокового звільнення з колонії.

Майже усі опитані (97,1% та 91,3%) відзначили, що після релігійного навернення їх психічний стан та поведінка покращилася, лише 5,2% інколи зверталися за допомогою до психолога установи. 96,4% респондентів зазначили, що якщо б вони були віруючим до засудження, вони не скоїли б злочин, за який відбувають покарання. Характерно, що більшість рідних

(80,2%) байдуже поставилися до релігійного навернення засуджених, і лише 18,4% – позитивно. Це пояснюється низьким рівнем релігійності рідних, слабкістю соціально-корисних зв'язків, їх зневірою у виправленні. Разом з тим, у 66,2% православних засуджених установи після їх релігійного навернення відносини з рідними не змінилися, а у 21,2% покращилися.

Шляхом анкетування ми також визначали важливість засобів православної педагогіки та психології для засуджених установи (богослужіння, Таїнства, молитва, православна літератури, телепередачі, відеофільми, аудіозаписи, заходи православної общини установи).

Так, усі члени общини установи відвідують храм щотижня (щонеділі) або частіше (як правило, після роботи). Усі засуджені приймають участь у богослужінні, 86,5% відвідують заняття у недільній школі. Щодо виконання молитовного правила, переважна більшість православних засуджених установи (71,6%) вказали, що моляться щодня (вранішні, вечірні молитви, молитви впродовж дня), хоч для цього не завжди можна знайти вільний час. Лише 28,4% респондентів не вичитують щоденного молитовного правила, і моляться лише під час богослужінь. Крім участі у богослужінні і виконання молитовного правила, важливими засобами православної педагогіки є прийняття Таїнств Церкви: спочатку Хрещення, потім – Сповіді та Причастя. Усі члени общини установи регулярно сповідаються та причащаються.

Щодо Сповіді, майже усі опитані православні засуджені установи (89,2%) вказали, що сповідаються щомісяця та частіше, і лише 10,8% – кілька разів на рік (як правило, під час багатоденних постів). Щодо Причастя, переважна більшість опитаних засуджених установи (73,4%) вказали, що приймають Причастя щомісяця та частіше, і лише 26,6% – кілька разів на рік (як правило, під час багатоденних постів). Як бачимо, показники Сповіді та Причастя в цілому збігаються, тому що засуджені, які регулярно сповідаються, як правило, також регулярно причащаються.

Також важливим засобом є читання духовної літератури (Біблії, Житій Святих, богословської та популярної православної літератури). Анкетування показало, що майже всі члени общини установи (95,5%) регулярно читають духовну літературу: найбільше читають Новий Завіт (55,6%), дещо менше Житія Святих (44,5%), майже не читають Старий Завіт (15,1%), богословську літературу (7,2%), популярну православну літературу (18,8%).

Враховуючи, що переважна більшість засуджених установи стали членами православної общини саме у місцях позбавлення волі і саме в ній

відбувається їх релігійне навернення та становлення, ми намагалися також з'ясувати деякі соціально-психологічні особливості цієї общини.

До православної общини установи входять засуджені різного соціального статусу: які займають найвище, середнє та найнижче становище у неформальній ієрархії. Переважають засуджені, які займають середнє становище (85,5%), засуджених, які займають найвище та найнижче становище, небагато (3,8% та 10,7%). Важливим показником ефективності православної общини установи є її соціально-психологічний клімат. Переважна більшість православних засуджених установи (65,8%) бажають продовжувати підтримувати стосунки з іншими членами православної общини установи і після звільнення, але третина респондентів (34,2%) цього не бажає. Також більшість респондентів (56,2%) вказали на переважання в їх общині приємних для них людей, меншість (43,8%) вказали, що в їх общині є різні (як приємні, так і неприємні) люди. Переважна більшість опитаних (68,3%) в цілому задоволені ставленням до них з боку членів общини, лише третина (31,7%) дещо незадоволені. Переважна більшість опитаних (82,2%) вважають, що в їх общині склалися традиції взаємної підтримки та допомоги, лише незначна доля респондентів (17,8%) так не вважають.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Напрями душпастирської роботи із засудженими різноманітні. Серед богослужбових переважають богослужіння, позабогослужбових – духовні бесіди, підготовка до звільнення тощо. З'ясовано, що усі члени православної общини відвідують Храм щонеділі, беруть участь у богослужінні, регулярно сповідаються та причащаються, відвідують заняття у недільній школі тощо. Більшість членів общини вважають себе повноцінними її членами, беруть участь у всіх її заходах, задоволені ставленням до них з боку членів общини, вважають, що в їх общині склалися традиції взаємної підтримки та допомоги. В подальшому плануємо представити результати бесіди із засудженими, які були членами православної общини та звільнилися з місць позбавлення волі.

Література

1. Олішевський О. В. Православна Церква як суб'єкт протидії злочинності та профілактики злочинів. *Форум права*. 2011. № 3. С. 565–569.
2. Косенко Г. В. Розвиток душпастирства в Україні як механізм партнерської взаємодії органів державної влади і релігійних організацій. *Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології*. 2013. Вип. 2. С. 84–89.
3. Висоцька Х. О., Степанюк А. Х. Новий етап взаємодії між установами виконання покарань та релігійними організаціями: законодавчі та практичні результати. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2019. №5.

4. Пахомов І. В., Супрун М. О. Православні цінності як чинник ресоціалізації засуджених. *Труди Київської Духовної Академії*. 2016. № 25. С. 285–297.

References

1. Olishevskiy, O. V. (2011). Pravoslavna Tserkva yak subiekt protydii zlochynnosti ta profilaktyky zlochyniv [The Orthodox Church as a subject of crime prevention and crime prevention]. *Forum prava*, 3, 565–569 (ukr).
2. Kosenko, H. V. (2013). Rozvytok dushpastyrstva v Ukraini yak mekhanizm partnerskoi vzaiemodii orhaniv derzhavnoi vlady i relihiinykh orhanizatsii [Development of pastoral care in Ukraine as a mechanism of partnership between public authorities and religious organizations]. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia, pedahohiky ta psykholohii*, 2, 84–89 (ukr).
3. Vysotska, Kh. O., & Stepaniuk, A. Kh. (2019). Novyi etap vzaiemodii mizh ustanovamy vykonannia pokaran ta relihiinymy orhanizatsiiamy: zakonodavchi ta praktychni rezultaty [A new stage of interaction between penitentiaries and religious organizations: legislative and practical results]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka"*, 5 (ukr).
4. Pakhomov, I. V., & Suprun, M. O. (2016). Pravoslavni tsinnosti yak chynnyk resotsializatsii zasudzhenykh [Orthodox values as a factor of resocialization of convicts]. *Trudy Kyivskoi Dukhovnoi Akademii*, 25, 285–297 (ukr).

СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПРАВОСЛАВНОЙ ОБЩИНЫ ОСУЖДЕННЫХ

Ю. Ю. Бойко-Бузыль, Н. А. Супрун, И. В. Пахомов

Функциональное пространство религиозных сообществ не ограничивается вероучительной активностью и культовой практикой, оно ориентировано и на социальное служение, где среди важных направлений на государственном уровне признано безоценочное принятие личности и сопровождение лиц, находящихся в конфликте с законом, то есть тюремное служение. Сейчас особого внимания заслуживают православные общины в контексте душпастырства осужденных. Именно помощь осужденным в процессе их десоциализации и ресоциализации, раскаяние и примирение, получение навыков ответственной жизни, основанной на традиционных христианских ценностях раскаяния, смирения, стремление к миру, милосердия и т.д. дает возможность преодолеть трагедию отчуждения человека и силами интериоризации ценностей изменить личность и показать ей новый путь своего аксиологического развития.

В данной статье представлены результаты социально-психологического анализа православной общины на примере действующего учреждения исполнения наказаний. Обращено внимание на особенности функционирования православной общины, в частности богослужебных и внебогослужебных направлений пастырской работы с осужденными. Отмечено, что осужденные, являющиеся постоянными активными членами православных общин исправительных

учреждений, фиксируются как лица, принимающие участие в программе дифференцированного воспитательного воздействия «Духовное возрождение». Представлены обобщенные результаты опроса осужденных, членов православной общины. Среди ряда индикаторов проанализированы уровень образования осужденных, наличие у них зависимости, структуру семейного положения и семейных связей, причины совершенного преступления, идентификацию личности, мотивы религиозного обращения, психическое состояние после обращения и так далее. Также определены важность таких средств православной педагогики и психологии как богослужения, мероприятия православной общины учреждения и тому подобное.

Ключевые слова: социальное служение, тюремное служение, пастырское попечение, православная община, осужденные, интериоризация ценностей.

SOCIO-PSYCHOLOGICAL ANALYSIS OF THE ORTHODOX COMMUNITIES OF CONVICTED PERSONS

Yu. Yu. Boiko-Buzyl, M. O. Suprun, I. V. Pakhomov

The functional space of religious communities is not limited to religious education and worship, it is focused on social service, where among the important areas at the state level is the invaluable acceptance of the individual and accompaniment of persons in conflict with the law, ie prison service. Today, Orthodox communities deserve special attention in the context of the pastoral care of convicts. It is the help of convicts in the process of their desocialization and resocialization, repentance and reconciliation, acquiring skills of responsible living, based on traditional Christian values of repentance, humility, desire for peace, mercy, etc. that allows to overcome the tragedy of human alienation her new path of its axiological development.

This article presents the results of socio-psychological analysis of the Orthodox community on the example of the current penitentiary institution. Attention is paid to the peculiarities of the functioning of the Orthodox community, in particular the liturgical and extra-liturgical areas of pastoral work with convicts. It is emphasized that convicts who are permanent active members of the Orthodox communities of correctional institutions are recorded as persons participating in the program of differentiated educational influence "Spiritual Revival". The generalized results of the survey of convicts who are members of the Orthodox community are presented. Among a number of indicators, the level of education of convicts, their dependence, the structure of marital status and family ties, the causes of the crime, personal identification, motives for religious conversion, mental state after conversion, etc. were analyzed. The importance of such means of Orthodox pedagogy and psychology as worship, activities of the Orthodox community of the institution, etc. is also determined.

Key words: Social service, prison service, pastoral care, Orthodox community, convicts, internalization of values.

Бойко-Бузіль Юлія Юріївна – доктор психологічних наук, доцент, заступник завідувача науково-дослідної лабораторії психологічного забезпечення

Державного науково-дослідного інституту МВС України (м. Київ, Україна). E-mail: b-byu@ukr.net

Бойко-Бузыль Юлія Юрьевна – доктор психологических наук, доцент, заместитель заведующего научно-исследовательской лаборатории психологического обеспечения Государственного научно-исследовательского института МВД Украины (г. Киев, Украина). E-mail: b-byu@ukr.net

Boiko-Buzyl Yuliia Yuriivna – Doctor of Psychological Sciences, Associate Professor, Deputy of the Laboratory Psychological Support Manager, State Research Institute of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine (Kyiv, Ukraine). E-mail: b-byu@ukr.net

Супрун Микола Олексійович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри церковно-практичних дисциплін Київської духовної академії і семінарії (м. Київ, Україна). E-mail: suprun62@ukr.net

Супрун Николай Алексеевич – доктор педагогических наук, профессор, профессор кафедры церковно-практических дисциплин Киевской духовной академии и семинарии (г. Киев, Украина). E-mail: suprun62@ukr.net

Suprun Mykola Oleksiyovych – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of church-practical disciplines of the Kyiv Theological Academy and Seminary (Kyiv, Ukraine). E-mail: suprun62@ukr.net

Пахомов Ілля Володимирович – старший викладач циклу психолого-педагогічних дисциплін Білоцерківського центру підвищення кваліфікації персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України (м. Біла Церква, Україна). E-mail: pahomovilyavolodimirovich@gmail.com

Пахомов Илья Владимирович – старший преподаватель цикла психолого-педагогических дисциплин Белоцерковского центра повышения квалификации персонала Государственной криминально-исполнительной службы Украины (г. Белая Церковь, Украина). E-mail: pahomovilyavolodimirovich@gmail.com

Pakhomov Illia Volodymyrovych – Senior Lecturer of the cycle of psychological and pedagogical disciplines of the Belotserkovsk Center of Advanced Training of the Personnel of the State Criminal Executive Service of Ukraine (Bila Tserkva, Ukraine). E-mail: pahomovilyavolodimirovich@gmail.com